

VILIJEM POL JANG

EVA

Preveo
Nenad Dropulić

■ Laguna ■

Naslov originala

William Paul Young

EVE

Copyright © 2015 by William Paul Young

All rights reserved.

Published by arrangement with the original publisher,
Howard Books, a Division of Simon & Schuster, Inc.

Translation copyright © 2015 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Ovu priču posvećujem svojoj sestri Debi.
Doveka sam zahvalan što sam Ti brat.*

Sadržaj

1. Pronađena	9
2. Počeci	17
3. Lili i zmija	27
4. Tajne	39
5. Božja bašta.	50
6. Nevidljivi	64
7. Posetioci	77
8. Obrnute namere	93
9. Senke preokreta.	107
10. Silazak	121
11. Riznica	132
12. Šest dana.	145
13. Evino rođenje	158
14. Spakovani gubici	170
15. Lilit	182
16. Pad	192
17. Kajanje	207
18. Oči u oči	218

19. Drvo	234
20. Početak kraja	246
Lilina pesma	251
Pismo autora	253
Izjave zahvalnosti	255
O autoru	259

Jedan

PRONAĐENA

U hvaćen u bujicu nemih jutarnjih molitvi i čistog čuđenja, Džon je sedeo naslonjen na drvo. Nožne prste je zario u pesak i migoljio njima u svežini ispod sve toplijeg gornjeg sloja. Namreškani okean pred njim pružao se unedogled i spajao se s vedrim kobaltnim nebom.

Slani miris mora nadjačali su miomirisu eukaliptusa, izmirne i tropske sekvoje. Džon se nasmešio. Ona uvek prvo njih zagrlila! Džon se odupro porivu da skoči na noge i samo se pomerio da načini mesta, spustio glavu i duboko udahnuo. Nisu se dugo videli.

Visoka žena finih kostiju i zagasitosmede kože prihvatila je njegov nemi poziv, sela do njega i prstima mu razbarušila prosedu crnu kosu na potiljku nežno kao majka. Od tog razigranog dodira žmarci spokoja proželi su mu ramena i kičmu i podigli breme koje je nesvesno nosio.

On bi rado neko vreme ostao ovako nepomičan i miran, ali ona uvek dolazi s nekom svrhom. Ipak, suzbio je sve veću radoznalost kako bi uživao u blagom spokojstvu njenog društva.

Najzad je oklevajući progovorio. „Majko Evo?“

„Džone?“ Znao je i ne gledajući da se ona široko osmehuje. Drevna i moćna, ta žena je zračila zaraznom detinjom radošću. Privukla ga je jednom rukom i poljubila ga u teme.

„Ti si ovde već...“, počela je.

„Tačno stotinu godina“, dovršio je on. „Ako si zbog toga došla, duboko sam ti zahvalan.“

„Jesam, delimično“, rekla je Eva. „Sto godina provedenih bilo gde dobar su razlog za slavlje.“

Ustao je, stresao pesak sa sebe i pomogao Evi da ustane. Ona je ljupko prihvatila njegovu pomoć iako joj nije bila potrebna. Oštra bela kosa krasila joj je lice poput ispleteneog venca, a lice su joj tragovi nebrojenih godina majstorski izvajali u sliku radosti i tuge. Sjajila je više kao dete nego kao sve-majka, a oči boje mahagonija svetlucale su joj od iščekivanja.

Njegova pitanja su pretila da se raspu na sve strane, ali ona ih je zaustavila podigavši ruku.

„Džone, jedno dobro pitanje vredno je hiljadu odgovora“, rekla je čekajući ga. „Odaberi mudro.“

Trebalo mu je svega trenutak-dva. „Koliko dugo?“, upitao je ozbiljno. „Koliko dugo treba da čekamo kraj, kada će naše isceljenje najzad biti potpuno?“ Uzeo ju je za ruku i spustio njenu šaku na svoje srce.

„Mnogo kraće, Džone, nego kada si me prvi put to upitao.“

On je duboko udahnuo, klimnuo glavom i zagledao se u ćilibarsku svetlost njenih očiju.

„Ali došla sam zbog današnjeg dana, Džone. Danas će se moje dete roditi u tvom svetu.“

Džon se namrštiio. „Tvoje dete? Ali, Majko Evo, zar nismo svi mi tvoje kćeri i sinovi?“

„Jeste“, saglasila se, „ali odavno znamo da će jedna ustati u ime svih nas. Ona kojoj je zrno obećano, ona čije će zrno

---

smrskati zmiji glavu i ona s kojom će se zrno zauvek ujediniti. Majka, Kći i Nevesta. Rođenje te kćeri najaviće početak kraja.“

Potpuno zapanjen, jedva da je zapazio da Eva uzima kamen s tla i prilazi vodi. Krenuo je za njom, izgubljen i shrvan. Eva je bacila kamen visoko u vazduh i oboje su gledali kako pada jedva poremetivši glatku površinu vode.

„Džone“, rekla je, „pad jednog jedinog kamena zauvek menja okean svemira.“

Džon je pustio talasiće da mu zagolicaju stopala i zaglade pesak između njih. Evina blizina uvek je lečila i zbunjivala.

Oštar glas prosekao je vazduh. „Ne dangubi, Džone.“

Okrenuo se. Morski povetarac mrsio mu je kosu na potiljku dok su mu Evini mirisi milovali lice.

Leti je stigla, a Eva je otišla. Uzdahnuo je.

„Čistači te zovu već više od sata, a kako si ti jedini Saku-pljač na hiljade koraka...“

Okrenuvši se ponovo moru, Džon je uzeo glatki kamen i bacio ga uvis tako da se okrene i zaseče površinu vode uz prijatan zvuk. Nikad nije shvatio zašto ga te sitne pobeđe uvek toliko raduju.

„Čemu tolika žurba?“, promrmljao je kad je Leti stigla do njega. Podigao je još jedan kamen.

Bila je to sitna žena, visoka jedva metar, zaogrnutu šalom; hodala je oslanjajući se na štap, a rasparene čarape skliznule su joj preko rasparenih cipela. Lice joj je ličilo na jabuku predugo ostavljenu na jakom suncu, još okruglu, ali smežuranu; imala je prodorne crne oči, kukast nos i namršteno stisnuta gotovo bezuba usta. Njen štap podsećao je na čarobnjačku palicu, a držala ga je uperenog pravo u Džona.

Kad je video njen izraz, ispustio je kamen u pesak.

„Leti?“

Govorila je odmereno. „Jutros rano veliki metalni sanduk primećen je u moru, dovučen na obalu i otvoren. Učenjaci su već utvrdili da je doplovio sa zemlje u stvarnom vremenu.“

„To se dešavalo i ranije“, primetio je Džon.

„Otvorili smo ga i pronašli ostatke dvanaest ljudskih stvo-
renja. Osim jednog sve su bile mlade žene.“

„Gospode“, promrmljao je Džon i kao molitvu i kao izraz
čuđenja.

„Sanduk je po svemu sudeći služio za prenos ljudi na
velike razdaljine, verovatno na velikom brodu. Pošto nema
drugih naplavina, pretpostavljamo da je namerno bačen u
more, ali devojke u njemu prvo su pogubljene. Ako se u
takvoj nesreći može naći neka milost...“ Zamucala je pre-
plavljena osećanjima.

Džon se okrenuo, skljojao na pesak i privukao kolena do
brade. Toplota dana i blagi povetarac sada kao da su mu se
rugali. Evina radost otišla je s njom.

Osetio je Letinu majušnu ruku na ramenu dok je suzbijao
nalet gneva i tuge.

„Džone, ne smemo da dozvolimo bolesti senke da se nase-
li u našem srcu. U ovom smrskanom svemiru mi tugujemo,
s pravom smo jarosni, ali ne smemo se izvući iz zagrljaja
radosti koji je van naše moći poimanja. Osećamo sve to zato
što smo živi.“

Klimnuo je glavom. „Rekla si da su sva tela ženska, osim
jednog?“

„Tako je, našli smo i telo sredovečnog muškarca. Zaje-
dnička pretpostavka jeste da je možda pokušao da zaštiti
devojke. Postoji tu neka priča, sigurna sam, ali možda ćemo
dugo čekati da je čujemo u potpunosti.“

„Ne želim da vidim...“

„Ne brini. Tela su odnesena u Svetilište tuge i tamo ih pripremaju za sutrašnju svetkovinu vatre. Ti sada moraš da uradiš ono što samo ti možeš... kako bi Čistači mogli da rastave sanduk, a Umetnici pronađu načina da ovekoveče tu dragocenu decu.“

Džon je sklopio oči i podigao lice ka nebu, žaleći što je njegov razgovor s Evom prekinut ovakvim užasom.

„Hajdemo“, rekla mu je Leti. „Čekaju te.“

Veličina sanduka iznenadila je Džona. Bio je dug najmanje deset metara, a toliko težak da ga je najmanje deset vučnih životinja Vozara izvlačilo na obalu preko trupaca. Duboke brazde videle su se iza sanduka na peščanoj obali zatona. Stolovi pod nadstrešnicama bili su puni odeće i ćebadi, a tu je ležalo i nekoliko plišanih igračaka. U zatonu je bilo hladnije, kao da je sunce okrenulo svoje toplo lice u stranu.

Iz džepa je izvadio kutijicu, otvorio je i stavio prsten na prst. Onda je okrenuo ivicu tako da se pečat promenio. Sve što dodirne ovim prstenom biće datirano i kasnije će biti odneseno u njegovu kuću, u Utočište, i pohranjeno radi analize i popisi- vanja. Iz drugog džepa izvukao je tanke rukavice i navukao ih.

Pažnju mu je prvo privukao zaključani crni ormarić za spise s tri fioke, pa ga je obeležio. Mahnuo je Bravarki da dođe i ona je za tren oka otvorila ormarić, prepustivši sadržinu Džonu. Video je ono što je i očekivao – kartoteku zapisa i podataka, potvrde o pošiljkama, teretnice, račune i razne druge izveštaje.

U donjoj fioci bile su fascikle s oskudnim ličnim podaci- ma devojaka i njihovim fotografijama. Bili su navedeni visina, težina, starost i zdravstveno stanje. Imena su očigledno bila lažna; bila su to zapravo imena zemaljskih država poređana po abecedi. Alžir, Bolivija, i tako do Kanade i Libana. Zastao

je na trenutak i zagledao se u fotografije. Lice i oči na tim fotografijama bili su prozori u dvanaest priča koje zaslužuju da se valjano oplaču.

Taman kad je hteo da zatvori fioku i nastavi dalje, nešto mu je palo na pamet. Izbrojao je fascikle. Dvanaest, baš kao što je Leti kazala. Ali to se ne slaže. Njen broj obuhvatao je i muškarca. Ponovo je prebrojao. Dvanaest fotografija, sve devojke, sve mlade. To znači da jedna devojka nedostaje. Možda je pobjegla ili su zapisi nepotpuni, ali to neslaganje tištalo mu je misli i nije mu dozvoljavalo da nastavi.

Da li je Eva mislila na jednu od njih?

Vođen nagonom, prišao je samom sanduku. Ispred vrata stajala je zaštitna obuća za radnike koja će kasnije biti temeljno očišćena i dekontaminirana. Uzeo je par cipela odgovarajuće veličine.

Inženjer ga je pozdravio. „Zdravo, Džone, Velika tragedija, zar ne?“

Džon je klimnuo glavom vezujući pertle. „Želim da uđem na trenutak i proverim neke podatke iz ovih zapisa. Treba li nešto da znam?“

„Ne. Imamo još malo posla, ali već smo izneli ono najvažnije.“

Džon je tužno klimnuo glavom zahvaljujući Inženjeru na dobroti.

„Inače, tek što smo isključili rashladni uređaj. Unutra je još ledeno. Verovatno se oštetio i zaglavio na najjačem hlađenju, što je u neku ruku bio pravi blagoslov. Tela su bila gotovo smrznuta. Pazi, prilično je klizavo.“

Vrata su se otvorila lako, stenjući na šarkama, i sunčeva svetlost izlila se u sanduk. Unutrašnje osvetljenje je treperilo, ukazujući na to da postoji nekakav unutrašnji generator odvojen od sistema za hlađenje. Kad je zakoračio unutra,

---

Džon je shvatio da zadržava dah. Ispustio je vazduh kroz stisnute zube i lice mu je obavila para.

Otrprilike trećina sanduka bila je puna većih predmeta – kutija, prostirki, plastičnih posuda – kao i otpadaka i smeća; sve to on će kasnije morati da pregleda. Po zidovima i podu ovog metalnog groba bilo je mrlja smrznute krvi. Pažljivo ih je obilazio, a svaki zvuk koji je načinio odjekivao je u mrtvoj tišini.

Na drugom kraju video je ventilator, sada nem i nepomičan, a na ivicama lopatica već se stvarala tanka ledena skrama. Brzim pregledom utvrdio je da nigde nema mesta da se sakrije devojka.

No pogled mu je privukla jedna nepravilnost. Iz zida pored ventilatora četrdesetak centimetara je virio zavareni metalni okvir. Oprezno se vratio i pogledao ga pažljivije. Ispod konstrukcije bile su šarke, a kad je prešao prstima po vrhu, našao je dve velike spone. Ako ih otvori, znao je, čitav okvir će se otvoriti naniže. Je li to prostor za spavanje, ležaj ili slična ravna površina? Možda za stražara?

Oklevao je. Onda je dunuo u šake i otvorio spone; popustile su uz šuplji škljocaj. Dok je spuštao metalni okvir, zaleđeni čelik mu je kroz rukavice sekao dlanove i prste. Okvir je bio težak i morao je da ga podupire ramenom dok se lanci s obe strane nisu zategnuli. Zaustavio se oko pola metra iznad poda, vodoravan i čvrst. Tu ju je našao.

U taj uski prostor bilo je nagurano telo šiparice. Neko ga je silom zatvorio, a ona se nije prilagodila. Izgledala bi kao da mirno spava, ruku i nogu zgrčenih pod neprirodnim uglom, glave sabijene uz grudi, da nije bilo posekotina i rana iz kojih je krv potekla čim su oslobođene pritiska. Jedno stopalo je bilo gotovo odsečeno. Džon je zurio u smrznuto telo, skamenjen u vremenu.

Okrenuo se i izašao, suviše zgađen da obilazi krvave mrlje. Mora da pozove nekog stručnijeg.

„Našao sam još jednu devojkicu!“ povikao je i nekoliko ljudi užurbano ga je obišlo i ušlo u sanduk. On se izuo i vratio cipele na mesto, otišao nazad do šatora u kom je obeležio ormarić za spise, seo i naslonio se na njega.

„Gospode, kako to da nas i dalje voliš?“, prošaputao je. Čutke je pogledao prema sanduku. „Molim Te, podari joj mir“, pomolio se.

Novi metež i galama podigli su ga na noge. Jedan njegov prijatelj Vozar uleteo je u šator i zagrlio ga.

„Džone! Ona devojkicu koju si pronašao! Još je živa! Jedva, ali živa je!“ Vozar ga je ponovo zagrlio sijajući od sreće. „Sada si Nalazač, Džone!“ doviknuo mu je izlazeći. „Ko bi to rekao!“

Džon je spustio glavu u šake, potpuno otupeo. Ako je ovo Evino dete, rodilo se tužno i bolno, u krvi i vodi. Kakvo dobro može nastati iz tolikog zla?

Dva POČECI

Sve je u njoj eksplodiralo. Sve ju je bolelo!
Zašto? Pamćenje ju je izdalo.

Slike su se kotrljale i prevrtale. Svetlost bleska, probija. Oštri zvuci – neskladni, grubi, užasavajući! – izazivali su paniku u njoj. Disala je isprekidano i glasno, zaglušujuće.

Još jedan blesak u bolnom svetlu, nejasni pokreti, muzika... gudači? Crna žena preobražava se u smeđeg muškarca koji se pretvara u crvenu leptir-mašnu. Nepovezane besmislice. Mora da se probudi. Pokušava. Ne uspeva.

U glavi joj huji kao uragan na pučini... podmukli valovi vuku je naniže, drže je pod vodom. Dahće... voda naleće... ona ne može da diše...

Kad se tama zatvorila oko nje, obradovala joj se kao prijatelju.

Budi je lice naginjući se nad nju. Mutna slika. Glas? Gde je ona? Ko je ona? Oči su joj čvrsto zatvorene, ali slike su i dalje tu. Pluća je bole. Vazduh je gust. Tečan. Ovog puta senka ima jasnu ivicu. Pomera se napred i guta je kao crna vreća. Slabašno svetlucanje belog svetla smanjuje se u tačkicu, a zatim nestaje.

Šta je sa mnom?, vrisnula je. Ništa se nije čulo.

Sećanja ili snovi ili halucinacije, izmešane i mrmljave, prepliću se u orgiji užasa iza njenih kapaka. Ona se povlači, pokušava da se sakrije, da iščezne. Ali kuda da ode? Povici joj se pretvaraju u jecaje.

Na čelu joj je topla krpa. Uteha. I oštar miris koji ne ume da prepozna. Taj miris je prožima, širi joj se kroz grlo u stomak, u udove. Olakšanje je neodoljivo. Zvuci su sve tiši. Nastaje mir.

Ponovo je zaspala.

Sledeći put probudio ju je razgovor u magličastoj noćnoj tišini.

„Džone.“ Ženski glas je bio oštar i piskav. „Ova devojka je izuzetak. Vidari pokušavaju da utvrde njeno poreklo, ali njen genetski kod dovodi ih do ludila. Niko od nas nikad nije video ništa slično! To je besmisleno!“

Odgovorio je muškarac, toplim spokojnim glasom. „Izглеda da je Božje igralište neverovatno i besmisleno.“

Devojka je naredila očnim kaptima da se podignu. Odbili su. Nekakav teret držao ih je spuštene i zamario je. *Zašto ne mogu da se pomerim?*

„Trebaće im još vremena da rasvetle ovu misteriju“, rekla je žena.

„Mislim da ćemo imati vremena napretek. Ona će se vrlo sporo oporavljati.“ Džon je uzdahnuo. „Ja ne znam mnogo, Leti, ali jedno znam – ova devojka je postala *moj* izuzetak.“

Leti se nasmejala. „Kakav si ti nežni zaštitnik.“

Ponovo je pokušala. *Probudi se! Probudi se!* Bol ju je zao-grtao sa svih strana. Telo kao da joj se naginjalo. Napela se zbog osećanja da pada.

„Ponekad i samog sebe iznenadim“, zasmejao se Džon. „Šta misliš, zašto baš ja? Zašto je Eva izazvala moje učešće?“

„Možda zato što si Svedok?“

„A kakve to veze ima s ovom devojkom?“

Žena po imenu Leti u odgovor je zapevušila veselu melodiju. Osećaj gubitka ravnoteže naglo je nestao. Telo kao da se ispravilo. Glasovi su utihnuli. Plutala je u jezeru mira.

Kći. Novi glas dopro joj je do ušiju odnekud iz daleka. *Kći.*

Mirisi začina i cveća ispunili su vazduh. Na nadlanici je osetila dodir lak kao pero. Topao. Mek. Učvršćujući.

Moje dete.

Kakvo dete? Ovoga puta, kad je devojkina naredila kapcima da se otvore, poslušali su je.

Žena crne kože stajala je uz njenu postelju. Bila je mlada i stara, uzvišena i obična, nežna i snažna. Nagnula se, nežno poljubila devojkicu u čelo i nasmešila se.

Devojkica je uspela da prošapuće: „*Ko si ti?*“ Činilo joj se da su prikladni samo prigušeni zvuci, ali onda se zapitala da nije svoje pitanje samo pomislila.

Ja sam tvoja majka. Ti si svedok. Dođi da vidiš!, šaputala je žena ne mičući usnama. Dugački prsti zatvorili su se oko ručnog zgloba devojkice i podigli je lako, kao da nema težinu, kao da nije vezana.

Moja majka? Reč *majka* pobudila je gorka osećanja. Obuzela ju je pometenost. Nije želela nikuda da ide.

Dođi, kćeri. Dođi da vidiš Postanje, savršenstvo koje će ti zaceliti povređeno telo i smrskanu dušu!

Devojkica se otimala iz blagog stiska, pokušavala da izvuče prste, ali bezuspešno. Vazduh joj je ljubio obraze pa joj se činilo da leti uvis – i sada se čvrsto držala za tu ruku. Prizor ispod nje oduzeo joj je dah. Videla je telo koje je upravo napustila. Svoje jadno, iskasapljeno, u zavoje umotano telo. Ležala je privezana za postelju, ispod zbrke traka, cevčica i brojnih žica, a aparati su brujali u senkama.

Skamenila se i na trenutak se sve smirilo. Zadržavala je dah, obuzeta mučninom.

Koliko puta mogu da umrem?, pitala se.

Ne – nije to smrt, rekla je majka. Život. Dođi da vidiš. Objećavam ti, nećeš se razočarati.

Onda ju je ruka pustila. Napustila je.

Ona je čvrsto zažmurila da spreči nalet panike. Umesto da padne ostala je da pluta, da lebdi. Preplavila ju je nepoznata toplina, gusta i uljasta; istovremeno ju je savladavala i grlila. Ali onda joj se uvukla u usta. Užasnula se shvativši da guta nešto gusto i toplo. Tečnost joj je ispunila pluća i ona zadahta.

No nije se gušila, pa se malo-pomalo opustila.

Tečnost koja se može udisati? Nemoguće! Sumanuto!

Širom otvorenih očiju, ne videći ništa, pustila je telo da pluta. Odupirala se porivu da se usidri, da se veže za vreme i mesto, za sećanje. Osećala se gotovo slobodno.

Naišao je neupadljivi spokoj, osećaj da neće biti ostavljena. Neko zna da je ona tu, makar samo žena crne kože koja joj se predstavila kao njena majka. Dođi da vidiš, rekla je. Posmatraj. No svemir je bio prazan, napušten i bezobličan.

Sada se razgnevila zbog tog poziva. Mamac i udica, napuštanje, sve to bilo joj je neprijatno poznato.

Plutala je možda delić sekunde, a možda milion godina. Nije mogla da zapazi razliku. Nije imala šta da gleda, šta da posmatra.

Onda se razglegla detonacija. Čitavo telo joj se trgnulo. Okrenula je glavu prema eksploziji svetlosti. Bila je trenutna i trajna, nesavladiva energija i informacije širile su se napred, jurile su ka njoj, obuzimale je. Bila je to boja. Bila je to pesma. Bile su to radost i vatra, krv i voda. Bio je to glas – usamljen i mnogobrojan, snažan i prodoran, sjedinjavao se s ništavilom.

Haos i materija su se sudarali, slali naokolo iskre igre i moći, stvarali energiju, prostor i vreme. Na ivicama su ljupka

---

stvorenja pljeskala predstavi, oduševljenje im je vrcalo iz dlanova kao zaslepljujuće kapljice vode, kao svetlucave kapi znoja, kao treperavi dragulji. Nastajao je neodoljivi nesklad dok se harmonija uvijala oko središnje melodije.

Osećala se većom od galaksije i manjom od čestice. Svuda oko nje ushićenje je razbijalo suštinu i ponovo je sastavljalo. Naišao je plimni talas glasova i obujmio je miomirisima. Slatki miris postao je balada čežnje, precizni ples postojanja i pripadanja. Oko plesa i kroz ples talasala su se ne Jedan, ne Dva, nego Tri glasa – a ipak samo Jedan. Veličanstveni smeh bučne naklonosti.

Veliki ples, potvrdio je glas.

Majčin?, zapitala se devojka.

Ovo je veliki Početak.

Devojka se okrenula u tečnosti, tražeći glas. Naprežući se da nađe ženu, s oklevanjem je pozvala. „Majko?“

„Ah, najzad si budna, vidim, makar na nekoliko trenutaka. Dobro došla u zemlju živih i u Utočište.“

Glas joj je bio poznat. *To je Džon*, pretpostavila je. Bio je čvrst i sasvim običan, ali u poređenju s onim čemu je upravo prisustvovala, ta „običnost“ pomalo ju je razočarala.

Sjajno, pomislila je. *Ponovo sam umrla, ovo je pakao i u njemu je ovaj čovek.*

Pokušala je da okrene glavu ka njemu. Čula je njegov uzvik: „Nemoj!“

Prekasno. Snažan bol zgrabio joj je vrat kao stega. Magla joj je krenula s ivica vidnog polja i skupljala se u središtu dok nije odustala. Poslednje što je čula tonući u sve tamnije sivilo bio je taj obični glas, sada ljutit, kako govori: „I sve iznova...“

* * *

Nešto nežno pomilovalo joj je lice. Šapat.

Ono što si videla bilo je stvaranje materice postanja. Ono što si čula bilo je prvo začće. Sada čekamo dolazak deteta.

Oči su joj se u treptaju ponovo otvorile i videla je da se svemir i dalje odmotava, živ od radosnog zaborava, od beskrajnog komešanja.

Misliš... ovo je početak sveta?

Sama prva priča. Glas je bio bestelesan, oko nje i unutar nje, svugde i nigde.

Devojka je posmatrala, zbunjena. Veliki prasak?

Duboki utrobni smeh bio je jedini odgovor. Zvuk se pretvorio u zlatno uže i povezivao vidljive harmonije i melodije koje su stvarale niti tapiserije izatkane od dragog kamenja i vatre, od vere, nade i ljubavi.

Materica postanja rasla je, širila se i rastezala. Bila je moćna, divlja i neukrotiva, ali uređena i precizna.

Devojka je bila očarana i obuzeta nelagodom. Puna iščekivanja i sumnjičava. Opčinjena i zgađena. Znala je priču, ali i nije.

Da li je?

Bilo je prelepo i zastrašujuće. Usred veličanstvene slike pojavila se sićušna plava kugla, vrtela se, krhka i ogoljena.

Ovde će trudnoću uskoro ispuniti voda, krv i prašina! Ovde će se uskoro roditi dete. A ti ćeš prisustvovati, kćeri moja. Ti si Očevidac Doba postanja.

Reči su je tištale u ušima. Grube, verske reči. Otvorile su ranu u njoj.

Ne.

To je za tebe, kćeri moja. Dar tebi i svakom muškarcu i ženi rođenima pod ovom prvobitnom svetlošću.

„Ne“, rekla je naglas. Reč je odletela u lepotu kao otrovna strelica. „Ja nisam očevidac. I ne želim da to budem.“

Svemir je trepnuo i ugasio se.

Drugačija melodija, jednostavno brujanje i škljocanje u pozadini vratili su je nazad u krevet. Suprotnost između tih sitnih zvukova i zapanjujućih harmonija muzike Postanja bila je više nego razočaravajuća. Činilo joj se da se urlik strahopoštovanja, dostojnog vodopada, brzo smanjio i postao izbezumljujuće kapanje vode u baru.

Istovremeno je osetila olakšanje.

Neko je pevušio melodiju koju nije prepoznala, pevuckavu pesmicu bez reči. Devojka se slabašno zagrcnula i pevušenje je istog trenutka stalo. Čula je korake kako joj prilaze.

„Pokušavamo ponovo, zar ne?“ Bio je to isti onaj muški glas od ranije. Džon. Ovoga puta videla mu je lice, ali pojedinosti su bile mutne i nejasne kao da gleda kroz veoma duboku vodu. Muškarac smeđe puti, kratke brade i čupavih obrva, prosede proređene kose. Njegovi pokreti su izazvali mučninu u njoj pa je sklopila oči.

Svuda u sobi brujanje se nastavilo.

On joj je nežno obrisao suze nakupljene ispod zavoja koji joj je pokrivao gotovo čitavo lice. Trgnula se od njegovog dodira i pokušala da se pobuni. Nije mogla da pomeri donju vilicu jer ju je držao nekakav kavez od kog je u ustima osećala metalni ukus. S mukom je progutala knedlu. Ponovo se našla na ivici klaustrofobične panike.

„Dobro, dobro, samo polako.“ Njegov ton je trebalo da je smiri i ohrabri, ali samo je ponovo prizvao mučninu. „Pretpostavljam da si sada krajnje zbunjena. Sigurno imaš milion pitanja, a ako nemaš, imam ja. I ne pokušavaj da govoriš“,

dodao je brzo. „Za sada još ne možeš. Ali rekli su mi da ćeš uskoro moći.

Ako razumeš šta govorim“, nastavio je Džon, „molim te, otvori oči i trepni jednom za da i dva puta za ne.“

Trepnula je jednom.

„Ah, samo da se uverim, trepnula si jednom za da, je li tako? Nije se samo neki nasumični treptaj poklopio s mojim pitanjem? Opet, jednom za da, dva puta za ne.“

Plamičak besa mamio ju je da se pretvara da je u nesvesti. Mrzela je svoju zarobljenost i njegove zapovesti. Ipak, povinovala se.

Trep.

„Odlično.“ Zvučao je iskreno zadovoljno. „Baš dobro. Ne želimo da blebecem samo da bih slušao zvuk sopstvenog glasa. Je li?“

U trenutku zbunjena, rešila je da trepne dvaput. Da li joj je postavio pitanje?

„Izvinjavam se duboko!“, rekao je. „Ovo je naš prvi pokušaj pravog razgovora i moram više da se potrudim. Ako kažem da ili ne na kraju svakog pravog pitanja, hoće li to pomoći? Da ili ne?“

Trepnula je.

„Odlično! Da počnem onda s osnovnim upoznavanjem. Zovem se Džon, a o tebi se staraju u mojoj kući koju svi nazivaju Utočište. U ovoj prostoriji sada je s nama i živahna sićušna Leti...“

„Hoće da kaže da sam niska, dušo“, čuo se prodorni ženski glas odnekud ispod nivoa kreveta. Neočekivano prisustvo žene u sobi bilo je utešno.

„Starija sam i niža od njega, a on mi zavidi i na jednom i na drugom“, zakikotala se Leti. „Osim toga, dušo, ako si

---

zabrinuta, znaj da si potpuno obučena i pokrivena i da žene paze na tebe, iako nemaš razloga da strepiš od Džona.“

Nejasno je videla da se muškarac smeši u pravcu glasa. „Leti, doneću ti stoličicu da ona može da te vidi.“

„Nema potrebe za sada, Džone. Svratila sam samo da obidem tvoju štíćenicu i obavestim te da su tri nepoznata čoveka došla u našu zajednicu. Po izgledu mi izdaleka liče na Učenjake. Žele da razgovaraju s tobom i s njom. To je sve.“ Pevušenje se nastavilo, što je potvrdilo da pevuši Leti.

Džon se okrenuo devojci. „Znaš li kako se zoveš? Da ili ne?“

Trep. Trep.

„Ne znaš? Hm, onda moram pretpostaviti i da ne znaš ni odakle si, pa čak ni *od kada* si. Ne pitam, samo zapažam.“ Zatvorila je oči, nezainteresovana. Želela je da on ode. Želela je da spava.

„Sećaš li se kako si se našla ovde, da ili ne?“

Trep. Trep.

Sledećih petnaestak minuta Džon joj je postavljao pitanja, ali razgovor je bio vrlo jednostran, a odgovaranje ju je zamaralo i ljutilo.

Ne, ne seća se odakle je, ne seća se svoje porodice. Nije znala da je ljudsko biće ni da je ženskog pola, a to pitanje delovalo joj je neobično.

Da, ima bolove.

To je bilo tačno – glava joj je tutnjala u ritmu rada srca – ali ne, ne može da zamigolji nožnim prstima, ne može da pomera stopala i ne oseća kad je on kucka po stopalima. Može da diže obrve, da mršti čelo i da trepće, ali ništa više od toga.

Ponovo je osetila paniku, u glavi joj je zatutnjalo jače, ali on joj je odmah objasnio zašto je paralizovana. Dati su joj izvesni lekovi i lekovite trave jer je njen prvobitni oporavak

zahtevao potpunu nepomičnost. To ju je malo umirilo, ali je izazvalo nova pitanja koja nije mogla da postavi.

Džon se govoreći kretao naokolo, kuckao i zveckao radeći nešto što je mogla samo da čuje i zamišlja. Najzad je prestao da postavlja pitanja i počeo da je obaveštava.

Sebe je nazivao Sakupljačem. Kao Sakupljač, on prikuplja sve što more izbaci na kamenite obale u blizini njegove kuće. Ona se već mesecima oporavlja u Utočištu.

Rekao je da ju je „more izbacilo“ na obalu „ostrva“ između svetova kao žrtvu tragedije – nekog strašnog uništenja. S njom je more naplavilo i hrpe metala, papira, igračaka, drveta, predmeta i mnogo čega drugog iz njene civilizacije i vremena. Sve je spakovano u kutije i smešteno u skladište u blizini. Kad se oporavi, ona će sve to moći da pregleda.

„Nisam želeo da te nađem“, rekao je Džon. „Na kraju krajeva, ja sam samo Sakupljač, nisam Nalazač.“

Njegove reči nagoveštavale su da Nalazači zauvek ostaju tajanstveno povezani sa svim što nađu. Govorio je o tome kao da je to neki zakon koji važi u čitavom svemiru.

Njoj se to nije dopalo. Povezana s muškarcem? Strepnja se meškoljila u njoj kao uznemireni vuk.

Objašnjavao joj je sve ovo skoro čitav sat, a onda se još četvrt sata rečito izvinjavao jer je svojim rečima nagovestio da je za ono što se desilo njoj, pa i njemu, kriva samo ona.

Pomislila je da je vrlo zlobno što joj nanosi bol surov koliko i njene telesne tegobe.

No, uskoro je zadremala od raspevanog ritma njegovih reči i tihog brujanja u pozadini. Nije mogla da prati ono što joj Džon govori, a nije ni želela. Predala se struji nadajući se tami i slobodi od očekivanja.

Nadala se uzalud.

Tri

LILI I ZMIJA

Primičući se površini zemlje, devojka je dolebdela na malo golo brdo na ivici talasaste ravnice išarane šumarcima koji su se spajali u šumu. Iza brda u purpurnoj daljini video se niz većih brda, još dalje oštri zubi planinskog venca.

Jedva da je zapazila ovaj veličanstveni prozor; pažnju joj je privuklo, a onda prikovalo ono što je bilo iza nje. Okrenula se, oštro uzdahnula i nagonski ustuknula jedan korak. Ogromna lelujava oluja energije i vode dizala se nad ravnicom, širila se sleva nadesno i od tla uvis dokle joj je pogled dopirao. Pulsirala je kao živo stvorenje. Svetlost i toplota zračile su u svaku ćeliju njenog tela.

„Ovo me uvek zbuni i općini“, rekao je glas pored nje. Jedva odvojivši pogled od tog zida, devojka je pogledala visoku ženu finih kostiju do sebe.

„Ti si ona koja sebe naziva majkom“, rekla je. „Ti nisi moja majka.“

Prisustvo ove žene bilo je opipljivije i općinjalo ju je više čak i od olujnog bedema. Držala se dostojanstveno, lepša i privlačnija nego što je devojka prvi put zapazila; imala je

visoke jagodice, prodorne tamnosmeđe oči poprskane zlatom, a krajevi čvrsto upletene bele kose padali su joj na ramena kao potočići. Njena treperava odeća, bogata i raznobojna, lepršala je kao da je izazivaju svaka misao i pokret.

Žena se nasmešila i sagnula toliko nisko da su im se čela dodirnula.

„Jesam, ja sam tvoja majka, Lili“, prošaputala je.

„Lili?“ Ime je prenerazilo devojkicu, ali odmah je znala da je njeno. „Zovem se Lili? O, Bože, sad se sećam. Zovem se Lili Filds.“

Isto tako brzo shvatila je šta joj je još žena kazala. „I ti si moja majka? Kako možeš da mi budeš majka? Ti si...“

„Crna?“ Nasmejala se tako čisto i veselo da je Lili morala da joj se pridruži, iako i dalje potpuno zbunjena. „Draga moja, zar crno nije lepo? Obuhvata i čuva sve boje.“

„I dalje ne znam ko si ti. Kako se zoveš?“

„Eva.“

„Ti si Eva? Iz priče o Adamu i Evi?“

„Tako je, dete moje. Eva, Majka svega živog. Lili, šta misliš gde smo mi?“

„Ne znam“, promucala je Lili. „Izgubljene smo u nekom snu, ili u halucinacijama izazvanim drogama ili strašnom duševnom bolešću?“ Malo je oklevala, a zatim upitala: „Da li gubim razum?“

Lili je oborila glavu i zagledala se u tlo kao da će joj to pomoći da se pribere. Iznenadila se videvši da je i sama obučena u prozirnu odeću od lepršave blistave svetlosti, savršenu, čistu i sveobuhvatnu. Iako je Lili odmah osetila dobro poznati strah od izloženosti, iznenadio ju je i do tada nepoznati osećaj bezbednosti. Ova protivrečnost ne može biti istina.

„Pa, ako me zaista poznaješ“, promrmljala je, oborenih očiju, „onda znaš da mi ovde nije mesto.“

„Mila moja“, rekla je Eva, „možeš li se ikada istinski poznavati?“ Onda je, potpuno drugačijim tonom, istovremeno izjavila i zappovedila: „Osećam prisustvo optužbe. Pokaži mi se!“

Preko ovih reči Lili je čula šuštanje u žbunju iz kog je njišući se izronila glava žilave zmije. Ako je zmija bila svesna Evinog prisustva, nije to ničim pokazala, nego se odmah uspravila ispred devojke. Lili se trgnula. Zmija ju je gledala u oči šireći kapuljaču kao dva malena krila. Rascepljeni jezik palacao je kušajući vazduh. Eva je posmatrala, praznog lica i skrštenih ruku.

„Šta si ti?“, prosiktala je zmija. „Nikad nisam videla tvoju vrstu.“

Lili je dah zastao u grudima. Skrenula je pogled. „Ništa“, prošaputala je. „Ja sam ništa.“

„Po sopstvenoj tvrdnji ti si ništa. Ali ništa ima glas. Prema tome, ko si ti?“

„Niko“, rekla je Lili. „Ja ne pripadam ovde.“ Čudnovato, ali sa svakom njenom reči zmija kao da je rasla.

„Zanimljivo!“ Zmija se povukla da je bolje odmeri. „Reci mi onda, zašto je niko i ništa ovde?“

Lili na to nije imala odgovora.

Zmija je nagnula glavu u stranu i ponovo zapalacala jezikom. „Ti si od neobične vrste, meni nepoznate. U najboljem slučaju ti si smetnja.“ S tim se spustila na tlo i nestala. Lili je bila uznemirena, osećala se nekako oterano, ali je ostala nepomična. Šuškanje se čulo u obližnjem lišću, a onda se brzo udaljilo.

„Šta je to bilo?“, upitala je.

„Ponekad je zmija samo zmija“, odgovorila je Eva.

„Ali razgovarala je sa mnom!“

„Ponekad je zmija nešto više. Kada laž dobije suviše pažnje, može da naraste. Ali to me trenutno ne brine. Brine me što drugi znaju da si ovde, a neki od njih možda ti ne misle dobro.“

Lili se obgrlila. „Plašiš me pomalo.“

„Ne boj se“, reče Eva. „Videla sam već kako se ovo odvija.“

„Ovo se već događalo?“, upitala je Lili i raširila ruke da obuhvati sve što su videle.

„Ne, samo jednom, sada“, reče Eva kao da je to savršeno jasno. „A ti si ovde da svedočiš.“

„Evo?“ Lili je nagoniski uhvatila Evu za ruku. Prsti su im se prepleli i Lili je iznenadio nepoznati osećaj da može da kaže sve što misli bez straha od osude ili kazne.

„Izvoli, kćeri.“ Eva se blago nasmešila i stegnula joj ruku.

„Ja ne želim da budem Očevidac, šta god to bilo.“

„To je povlastica i čast.“

Knedla stida stvorila se Lili u grlu. Nije znala zašto.

„To mi zvuči kao još jedan način neuspeha. Ja se ne bavim tim verskim stvarima, znaš.“

Eva se zbunjeno namrštila. „Ja ne znam ništa ni o čemu *verskom*.“

„Hoću da kažem, čula sam priču. Ne sećam se kada, verovatno kad sam bila mala. Bog je stvorio savršeni svet, Bog je stvorio muškarca, Bog je stvorio ženu, žena je sve upropastila...“ Malo je oklevala. „Pa, valjda *ti* to znaš.“

Zlatne tačkice u Evinim očima su zatreperile. „Šta znam?“

„Ovaj, kako su svi još od tada besni na žene. Čak i Bog je prilično uzrujan, makar na osnovu mog iskustva.“

„A kakva su tvoja iskustva?“

Pamćenje ju je ponovo izdalo. Pogledala je svoje prste, još prepletene s Evinim, i odjednom joj je došlo da zaplače bez očiglednog razloga.

„Ne ostavljaj me, važi?“, rekla je jedva čujno.

„Ja nikad nisam daleko.“ Nestašno svetlucanje Evinih očiju postalo je sjaj suza. „Ti si moja kći, na kraju krajeva, pa sam ja već u tebi i ti si u meni.“

Ovo je malo umirilo Lili. Eva je pogledala uvis, a Lili za njom. „Gledaj!“, rekla je Eva. „Urečeni čas je kucnuo. Ispuniću ovo obećanje: nećeš požaliti što si Očevidad.“

„Vraćamo se u sadašnje vreme, je li?“ Iako ga nije videla, Lili je znala da to govori Džon, pa je osetila ubod gneva što je izvučena iz sna.

„Posmatrao sam tvoj san.“

Sjajno. Manijak.

On se zakikotao kao da joj je pročitao misli, ali se nije ni najmanje uvredio. Porumenela je od stida. „Kada sanjaš, oči ti se pomeraju ispod kapaka kao da je ono što vidiš zaista pred tobom.“

Posle trenutak-dva dodao je: „Zapravo, ono što vidiš možda je zaista pred tobom. Ja nisam stručnjak za snove. To nije moja oblast. Trebalo bi da pitam nekog Učenjaka. No svakako si bila duboko izgubljena unutar... čega god.“

Izgubljena, pomislila je Lili. Tačno tako se osećala, zarobljena između bola, tupe običnosti ovog mesta i neodoljive onostranosti njenih jasnih vizija. Nije želela da bude Očevidad; nije želela ni da bude daleko od Eve. Nešto u njoj se pomerilo i blistavi san iščeznuo je kao sunce na zalasku.

Upitno je podigla obrve i Džon je pogodio. „San ili Učenjaci? Želiš da ti pričam o Učenjacima, da ili ne?“

Treptanje joj je bilo naporno, pa se usredsredila na svoja usta – nisu bila sapeta žicom. Ono što je iz njih izašlo jedva da je podsećalo na stenjanje, ali Džon je to shvatio kao da. Ona pak nije želela da kaže ni da ni ne.

„Čuo sam to! Svaka čast! Čestitam! Odlično.“ Privukao je stolicu bliže njenoj postelji.

„Učenjaci su“, rekao je, „vrlo obrazovan svet koji proučava ovo i ono i može vrlo detaljno da govori o svojoj temi. Vrlo su pametni i beskrajno učenici! Mogu da objasne gotovo sve, čak i ako nije istina.“

Pogledao je da vidi je li se nasmešila. Ne videvši ništa, nastavio je: „Nažalost, oni uglavnom provode vreme razgovarajući međusobno na jezicima koje niko osim njih ne razume. Obično moram da potražim nekog Prevodioca ako želim da se koristim znanjem Učenjaka. To je veoma zamorno. No, da budem pošten, oni nisu teški ljudi. A da budem sasvim jasan, mnogi moji najbolji prijatelji su Učenjaci.“

Udahnuo je i nagnuo se da joj vidi lice, a ovog puta pokušala je da mu dâ ono što je mislila da očekuje. Bila je to bleđa senka osmeha, prva koju je ostvarila namerno.

Iznenadila se kad je njegov radosni odgovor zbrisao veći deo njene ozlojeđenosti.

„Još jednom svaka čast“, rekao je ohrabrujuće. „Video sam to! Prvi laki osmeh pruža nadu da će ih biti još. Ali da ti kažem još nešto o Učenjacima.“ Osvrnuo se naokolo kao da neko u blizini možda prisluškuje, a onda je spustio glas do šapata. „Učenjaci često dolaze u Utočište. Zapravo, ona tri neznanca koji su došli da te vide nesumnjivo će želeti da te stave pod mikroskop. U nekom trenutku moraćemo im uslišiti želje. Ja sam otkrio jednu smicalicu – Učenjacima treba dati vina ili nešto jače ako ima. Što više piju, lakše ih je razumeti.“

Džon se zakikotao. Lili je morala da prizna da je to *zaista* pomalo smešno. „Sve u svemu, oni su divan svet i mnogo sam naučio od njih, mnogo. No retko to priznajem pred njima.“ Zamišljeno je skrenuo pogled. „To je sigurno naporan posao, i dosadan.“

Onda je ustao i nasmejao se. Njoj su mogućnosti bile ograničene, pa je zakrkljala i ponovo uspela da razvuče usne u nekakav osmeh.

„Video sam to!“, zaklicao je Džon. „I, ako smem da kažem, čak i od nagoveštaja osmeha blistaš kao princeza.“

On je verovatno želeo da je ohrabri, ali njena reakcija gotovo ju je prevladala. Zbog onoga što je rekao ili kako je to rekao, poletela je naglavce u užas.

Počelo je panikom koja je narastala polako kao plima, pojačana njenom nepokretnošću. Usredsredila se na to da diše sporo i duboko. Adrenalinski talas straha postepeno je stao. Ona se oprezno opustila i disala kroz stisnute zube.

Ležeći na leđima, zurila je u tavanicu, a suze su joj zamutile vid.

Džon joj je ponovo nežno obrisao oči i obraze. Iako je želeo dobro, nije mogla da podnese njegov dodir. A nije mogla da se povuče. Čitavo telo joj je zadrhtalo.

„Draga moja“, uzdahnuo je. „Tako bih želeo da se setiš svog imena.“

Činilo se da su suze njen jedini jezik, nepovezane tečne reči.

„Vratiću se brzo.“ Potapšao ju je po ruci i izašao.

Odbacila je tračak nade da je on možda razumeo. Sada se borila protiv sve jačeg besa. Stisak gneva polako joj je gnječio grudi. Zahvalna što je Džon izašao, sklopila je oči.

Jedna ruka uzela je njenu. Majčini prsti. Topli i meki. Oset joj se vratio u telo i oterao gnev.

„Lili!“ Tihi povetarac Evinog glasa šaputao joj je u uvo. „Vrati se! Vrati se i gledaj!“

Radost njenog glasa i sigurnost njenog dodira savladale su Lilin otpor. Pogledala je uvis, očekujući da će videti Evinu lice, i dah joj je zastao. Gotovo nadohvat ruke pružala se visoka prepreka puna bleskova munja i grmljavine vodopada.